

ЖЕНСКИ СВѢТЪ

ПРИТУРКА „ДОМАКИНА“, ПЕРИОДИЧЕСКО СПИСАНИЕ, РЕДАКТИРАНО ОТЪ ЖЕНИ, ЗА ГОСПОЖИ И ГОСПОЖИЦИ.

Списанието излиза дваждъ, на 1 и 20,
а притурката веднѣждъ, на 10 число
въски мѣсець.

Директорка: ТЕОДОРА Г. НОЕВА

Годишенъ абонаментъ
прѣдплатимъ.

I. На списанието:
За България 5 лева

« странство 6 «

II. На списанието съ
притурката:

За България 7 лева
« странство 9 «

Абонати се записватъ
направо въ дирекцията на
списанието и въ всички
тѣ телеграфо-пощен. стан-
ции изъ княжеството.

Оплаквания за веро-
довно испращане листа
приематъ се само въ ра-
стояние на единъ мѣсець
отъ издаването му.

Пратенитъ за публику-
ване ръкописи назадъ се
не връщатъ.

Писма и ръкописи, не
подписани и неозвучающъ
мѣстожителството на до-
писницата, не се прие-
матъ.

Писма безплатни не се
приематъ.

Всѣкакви обявления, от-
носно се до госпожи и
госпожници, публикуватъ
се въ последната страни-
ца за 30 ст. редътъ.

За постоянни обявления
особени условия.

Писма, ръкописи и пари се испращатъ до: Дирекцията на Женския Свѣтъ улица Войнишка № 122

Съдържание:

*Могатъ ли женитѣ да бѣдѣтъ гениални? — Семейство
и религия. — Славянски жени. — Морална педагогия. — Би-
ография на Ромѣиската кралица. — Книги и списания.
Корреспонденция. — Известия. — Подписници.*

Могатъ ли женитѣ да бѣдѣтъ гениални?

(Продължение отъ 12 брой).

Нѣма да се разпространяваме повече за до-
казване нѣщо, по което отъ една страна се ний
признаваме, че не сме, може би, надлѣжно под-
готвени, за да разискваме, а отъ друга нѣкъ
излишно е, мислимъ да прибавимъ нѣщо слѣдъ
дългитѣ разисквания и достигнатитѣ резултати
по това на толкова мѣже специалисти, които въ
въсѣко отношение печернили въпроса, така щото
той не може вече, споредъ насъ, и да сѣщест-
вува. Прето слѣдователно веднѣждъ, че не сѣ-
ществува умствено никаква разлика между
мжжа и жената и че първий по никакво прѣ-
въсходство не е прѣдопрѣдѣлено или прѣдписано
да се гордѣе или ползува надъ последния, то
ний не само за излишно считаме да убѣждаме,
нъ и за глупаво да се съмнѣваме, че могатъ и
женитѣ да бѣдѣтъ гениални. За да не бѣдемъ
обаче голословни, ний ще приведемъ, както ка-
захме въ началото още, примѣри, които ще го-
ворѣтъ за въ полза на поставения ни въпросъ

по-добрь отъ въсѣко друго доказателство. Тия ни
примѣри за гениални жени ще бѣдѣтъ толкова
отъ старитѣ, колкото и отъ най-новитѣ дори
врѣмена.

Г-нъ Ц. Ламброзо говори, че «женитѣ не
сѣ дали нито единъ гений по музиката». Пър-
вомъ, не е, мислимъ, да не знае той, че изна-
мѣрването даже на нѣкой инструменти се дължи
на жени, а именно китарата е измислена отъ
дона Изабелла Гай въ XV вѣкъ, а цигулката
отъ италианката Випса въ VI вѣкъ; а послѣ,
колкото се отнася до гения по музиката, ний
ще приведемъ не само единъ, нъ нѣколко, които
се ползуватъ съ не по малка почеть отъ оная
на мжжетѣ. Тѣ сѣ: Г-ца Августа Олигесъ, кон-
позиторка на «Циганката» и единъ маршъ, съ
които се откри Женското изложение на Беатриче
въ Италия; принцесата de Lamballe, на която
«Bouton de rose» е истински chef d'œuvre, ни е
оставила сума величественни мелодии; крали-
цата Хортензия композирала цѣли музикални
страници, които по всичко могатъ се приравни
съ отличнитѣ стари комически мелодрами; г.
Каплъ, която е жена съ извънреденъ музика-
ленъ талантъ, съчинила много хубави раисодии
и една прѣвъсходна двуактна комическа мело-
драма; още подиръ неѣж се отличили като ге-
ниални композитори: г. г. Pauline Duchange,

Луиза Пузе, г-ца Bertin съ своята Есмералда, която толкова похвалилъ Victor Hugo, и баронессата Рочилдъ съ хубавата си композиция: «Si vous n'avez rien à me dire» и др. и най-послѣ г. Montgomery; нѣ героинята на гениалнитѣ по музиката жени въ днешно врѣме е вицеграфинята de Grandval, която е композирала цѣли опери, литургии, oratorios и по минжлогодишния Великий Петѣкъ била ржкоплѣсвана за новата си композиция «Stabat», която се изпълнила съ най-дълбокото религиозно чувство и показва едно извънредно и висше гениално вдъхновение.

По-долу сжщий господинъ пише, че «жени медици въ Америка има до 3000, въ Франция числото на учителнитѣ е почти еднакво съ онова на учителитѣ; а между това, колко жени — пита той — сж се издигнали въ тѣзи професии, поне малко по-горѣ отъ вълнитѣ на посредственността?» Ний за да покажемъ, че съвѣтъ несправедливо и безосновно е това туку-тъй показано мнѣние, ще споменемъ само за нѣколко жени, които сж се отличили и по едната и по другата карриери въ Бононския университетъ. Тѣ сж: всеизвѣстната многоучена и извънредно гениална профессорка по Римското право прѣзъ много години Dota d'Accorso. Марія Гаетана Агнези, родена въ Миланъ по 1718 г. отъ дѣтинската си възраст още си показала гениалността: на деветъ години написала на латински едно слово, съ което се бори за правата на женския полъ въ научнитѣ си етюди: *artium liberatum studia a sexu natiquam abhorregere*; четирнайсегодишна прѣвеждала отъ латински на старогръцки, италянски, французски и нѣмски съчиненията на Квинта Курция, седемнайсегодишна бѣше изучила испанския и еврейския езици; едва дваисегодишна публикувала 191 философски теми подъ титлата *propositiones philosophicae*; по математиката, на която особено се прѣдала подиръ философията, много се отличила и съ съчиненнето си *Istituzione analitiche* зачудила всички наученъ свѣтъ. Бетина Калдерини, профессорка по гражданското право, и сестра ѝ Новелла Калдерини — по римското право. Бетисия Гозадини, на 18 год. била инспекторка на Бононскитѣ първоначални училища, а на 35 год. профессорка по латинския езикъ въ университета; пмето ѝ се прочуло не само заради голѣмото ѝ краснорѣчие, нѣ и за научнитѣ ѝ съчинения, които се напечатали слѣдъ смъртта ѝ. Особено почела катедрата по медицината въ горѣрѣчения

университетъ Доротеа Ив. Воки, която въ сжщо врѣме прѣподавала и нравственната философия. Послѣ наредъ иджтъ още: Бетина Санджорджи, Иваика Бианкети, докторицата Теодора Хрисолора, Магдалина Бонъ Синьори, съчинителката на всеизвѣстното отлично съчинение *Delegibus Communitati* и мн. др., които се прочули като профессорки по философията, физикоматематиката, аналитическата геометрия и анатомия. Още профессорката по патологията г. Марія Петрадини съчинила сума медицински списания; дѣщеря ѝ Сефора Форети въ 1802 год. се назначила отъ италянското правителство за главна директорка на Ангонскитѣ болници.

Не можало, казва Лауброзо, жената «да стане нито виденъ поетъ, нито художникъ». Ами казѣво сж: славната поетка Телесилла; Лезбийката Саффо, която била нарѣчена десета муза; Миртисъ, учителката на лирическия поетъ Пиндаръ; Коринна, която петъ пжти е надвила Пиндара въ конкурси; Лада изъ Кизикъ (Мала Азия), която най-много се прочула и се отличила помежду величитѣ си съврѣмenni живописци мжже и се удостоила съ пмето отецъ на живописството, и за която Плиний споменува, че въ негово врѣме се спазвала въ Неаполъ една нейна чудесна картина, прѣдставляюща една баба; Тимарита, която написала образа на Диана въ Ефеския храмъ; Корнила Моллери и Марія Фернандезъ, единичнитѣ увѣнчани подиръ Петрарка въ Капитолия поетки?

Не знаемъ дали, подиръ казаното ни до туку не ще злоупотрѣбимъ съ търпѣннето на читателитѣ и читателитѣ ни, ако споменемъ още нѣкои само имена отъ толкова гениални жени, които не малко влияние сж имали върху челоувѣчеството и не малка полза отъ оная на мжжетѣ сж му принесли. Такива сж: Семирамида, която е напълнила съ славата си цѣлия свѣтъ и която, освѣнъ другитѣ си славни политически дѣла, е направила, както е извѣстно, висящитѣ градини, едно отъ седемьтѣхъ чудеса въ свѣта. Дидона, основателката на Картагена. Теано, прочутата Питагорова жена, която е съчинила отлични педагогически писма. Маргарита Валдемаръ, тѣй нарѣчената сѣверна Семирамида, която съ своя извънреденъ гений, висше учение и политическа способностъ сполучила да надмине и най-знаменититѣ и съврѣмenni ней политически мжже. Прочутата римска ораторка Хортензия. Знаменитата ораторка и съпруга Периклова, Аспазия.

Франциска Лембрикса, знаменита профессорка по реториката въ Алкалския университетъ. Тессалийската астрономка Аганика, която смаяла най-прочутитѣ на врѣмето ѝ астрономи. Всензвѣстната за знанията си по естественнитѣ науки Атинаанда, която зачудила Византийския императоръ Теодосий, за когото се омъжила подъ ново име Евдоксия

(Слѣдва.)

Семейство и религия.

(Продължение отъ 12 брой).

Казвате, че чедата ви не ви се покорявали. Защо? Защото не почитатъ. И защо не почитатъ? Защото нѣматъ религиозни начала. А това е Божията справедливостъ: когато семейството не почита Небесния Отецъ, то съ какво право ще се писква тогасъ почитанieto на земнитѣ родители? Когато се прѣнебрѣгва Божията властъ, тогава се тѣжни човѣческата авторитетностъ; бащата никого другъ, освѣнъ себе си не трѣбва да обвинява и да хули, защото истѣрвава отъ рѣцѣтъ си сѣптра въ сѣщия день, когато той се отцѣпва отъ Религията. Богъ е прѣдначилъ, щото бащата да е едноврѣменно свещеникъ и царъ въ семейството. Свещеникъ, за да възнася своитѣ, на съпругата си и на чедата си молитви на Бога; царъ, за да ги води къмъ Небето. Нѣ каква сила може да има единъ баща въ семейството безъ религия или когато се отнася индиферентно къмъ себе си? Такъвъ баща какво може да каже на сина си, на когото умътъ се развратилъ, а сърдцето се псхабило отъ порсци? На какво се той основавайки ще смѣри лошѣвото поведение на сина си и ще си поведе по пѣтя на доброто и на истината?

Ще ли призове Бога, на когото името никога не е споменжалъ прѣдъ синоветѣ си освѣнъ за да го хули? Ще ли прѣдстави Неговитѣ закони, които ежедневно прѣнебрѣгваше безсрамно? Ще призове, може би, Религията. Нѣ коя? Нито една не е почиталъ и уважавалъ. Ще ли си упражни бащинскитѣ права? Ахъ! любезни, тия думи тогава само сѣ могущи, когато чедата не сѣ прѣдадени, нѣ се борѣтъ противъ всички силни и страшни страсти. Нима и правата на Небесния Отецъ не се ли прѣнебрѣгватъ? Вий сега виждате онзи окаянъ баща, който никакво орѣжие не може да употрѣби, безъ да не се обрѣща то и противъ него. И можете ли си прѣдстави

по-окаяно положение отъ това? И ако това се случва съ бащата, какво можемъ да кажемъ за майката? Ний не знаемъ дали Създателътъ е направилъ нѣщо по-добро отъ едно майчино сърдце. Майката е ангелъ-хранителъ на семейството, ако въ службата си тя се подкрѣпява отъ религията; тя е ароматътъ на семейството, ако въ дѣйствителностъ притѣжава аромата на религията. Жена безъ религия! Нѣ питаемъ: кой може да подкрѣпи това слабо перо, ако се не подкрѣпява то отъ религията? Какъ може оная жена да е добра съпруга и добра майка, ако нѣма Религия? Тя ще обича чедото като плодъ на сърдцето си; ще обича тѣлото му, нѣ не и душата му. Злочеста! не може да разбере прѣдначението си, което е да даде на сина духовенъ животъ! Е! разбираме, защо враговетѣ на религията се мѣчатъ да отцѣпнѣтъ майкитѣ отъ Вѣрата; защото до когато отъ устнитѣ на Майката излизатъ учения, проповѣди и наставления за религията, до тогава и синътъ ще вѣрва на Бога; кръстътъ, който майката е начертала на челото му, ще се поднови пакъ най-блѣскаво.

Когато обаче жената нѣма вѣра къмъ Бога и къмъ миссията си; когато тя не колѣннѣи прѣдъ кръста, тогава, кажете ми, тази жена ще ли бѣде избранната ви половина, вѣрна, готова на самопожертвование, на желанията ви, на исканията ви? Тази майка ще ли бѣде вече прѣдадена на чедата си и ще ли знае да ги възпитава добрѣ?

Всецѣло е за окаяние онзи, който не вижда че по този начинъ се подготвя бесчестieto и разрушението на семейството. Богъ е вдѣхналъ на жената религиозното чувство и свѣтливостъта. Нѣ когато жената е лишена отъ Религията, какво става съ свѣтливостъта? Какво ли отъ това може да произлѣзе? Съпружитѣ, обзети вече отъ омраза, почватъ да търсѣтъ утѣшеніе въ каквото мислѣтъ, че иматъ право и по такъвъ начинъ се мѣчатъ да забравѣтъ семейнитѣ неприятности и задлѣжения. А съпружитѣ, лишени отъ наклонностъ къмъ порядъка и провидѣние, нѣматъ вече никаква любовъ къмъ дома. Тогавъ се заблѣлѣжватъ майки, които вѣрватъ, че сѣ приготвление на хлѣба или дрѣхитѣ на чедата си сѣ извършили всичко за тѣхъ, та оставатъ на волата имъ и на влиянието на зли другари, а често пѣкъ на онѣзи развалени педагози и учители. На всичко това кои сѣ слѣдствията?

(Слѣдва.)

Славянски жени.

Хенрика Листевска

отъ Захеръ Мазохъ.

(Продължение отъ 12 брой).

Въ момента, когато шайнитѣ щѣхъ да минатъ барриерата, гдѣто обикновено имаше стража, която събираше митото, нѣкой извика и спрѣ возача: «Стои! кой иде?» Единъ офицеринъ, придруженъ отъ двама гусари въоръжени съ карабини, се приближи до шайнитѣ.

— Какво ще каже това? попита Хенрика, като си надигна вуалъ и съ прѣкрасно разиграно негодование въ тона: Нима ний сме въ военно положение или въ революция?

Заслѣпенъ отъ прѣлеститѣ на тая прѣкрасна жена, офицеринътъ вѣжливо си сложи ржката на своя чакъ. — Ний водимъ война само съ мжжѣтъ, каза той съ любезна усмивка, а не съ дамѣтъ, особено когато тѣ сж тѣй прѣлестни. Хенрика му поблагодари съ грациозна усмивка. Той направи знакъ на возача, той послѣдний удари коньѣтъ, шайнитѣ тръгнахъ отново, като откарахъ най-опасния емисаринъ отъ полската емиграция.

Коммисаринътъ не намѣри Джмбовски у свещеника и отиде у баронесата, гдѣто тѣй сжщо напусто търси.

Хенрика заведе младия конспираторъ въ кастеля на княза Чарторижеки, който тѣй сжщо бѣше построенъ въ околноститѣ на Тарновъ. Тя твърдѣ добрѣ знаеше, че тамъ никои нѣмаше да дойде да го търси, понеже всѣки знаеше, че князътъ е съединенъ съ правителството и че интендантинътъ му самъ имаше сношение съ съзаклѣтницитѣ.

Щомъ Джмбовски промѣни женската си примѣна съ костюма на господски казакъ, то помоли Хенрика да му позволи да поговорѣтъ. Тя съ усмивка се съгласи.

Когато останяхъ сами въ салона, Джмбовски извика съ страстенъ ентузизмъ:

— Вий ми спасихте живота, Хенрико, даже повече отъ живота! Защото благодарение на васъ, на вашата прѣданностъ азъ ще можъ да довършъ задачата си! Между това азъ смѣхъ да ви искамъ още повече. Азъ въ малко врѣме се научихъ да ви цѣня и да ви обичамъ. Желаете ли да бждете моя за винаги?

Хенрика го погледа нѣколко минути, сетнѣ съ сърдеченъ поривъ му протѣгна ржката си.

— Да! каза тя, щомъ Полша бжде избавена, освободена, азъ ще бждъ ваша.

Тогавъ Джмбовски се хвърли на краката ѝ, тя му хванъ главата съ двѣ ржцѣ и напечати цѣломъждренна цѣлвка на челото му.

Отъ него день обичливата храбра дѣвойка станъ вѣрна спътница на Джмбовски въ всичкитѣ му авантюрни екскурсии, които той прѣдприемаше всрѣдъ лютата зима прѣзъ Карпатитѣ въ Ведовизе, за да се върне най-сетнѣ въ Краковия.

Облѣчена като мжжъ, тя се катерѣше съ него по най-високитѣ гори, прѣмизуваше прѣзъ дълбокитѣ долини, пълни съ снѣгъ, спѣше въ хижитѣ на селянитѣ; или въ еврейскитѣ мехни, и, често, все съ него, тя правѣше дълги обиколки на конь въ най-голѣмитѣ мразове. Сърцето ѝ отъ день на день по-пѣжно се привързваше къмъ него. Тя виждаше въ него спасителя на нещастното си отечество; и искаше съ него или да побѣди, или да умрѣ.

Слѣзъ дълги теглила и бесчегна опасностъ, тѣ най-сетнѣ на 10 Февруария стигнахъ въ Краковъ. Хенрика намѣри широко гостопримство въ къщата на стария графъ Водумски. Стария градъ на Ягеллонитѣ бѣше пълненъ съ емигранти; всичко бѣше готово за сражение; оставаше, говорѣхъ на Джмбовски, само да се прѣкара едно извѣстно количество оржжия, косто очаквахъ отъ Галиция. Но за нещастие полицейскитѣ агенти непрѣстанно бѣяхъ около моста на Подгорица.

Щомъ Хенрика се научи за това, прѣдложи да извърши тя сама туй отважно прѣдприятие. Тя за сполуката расчиташе не само на храбростъта си, но и на природната си кокетливостъ и женската си хитростъ. Тя подложи плана си на Джмбовски, той исцѣло го одобри, нѣ искаше да дѣйствува тоя нжтъ само подъ нейнитѣ заповѣди.

Въ Подгорица коммисарътъ се славѣше като човѣкъ, който обичаше удоволствията, хубавичкитѣ жени и веселия животъ. Хенрика взе една каляска, въ Краковъ и отиде направо при него подъ прѣдлогъ да му иска свѣдѣния. Тя искаше да се научи, да ли е възможно за една млада дама, бояща се отъ революционнитѣ заплашвания, да отиде въ Лембергъ прѣзъ западна Галиция. Трѣбва да съобщимъ, че него врѣме пжтешествията се извършвахъ още въ тия страни въ дилижанси.

Коммисарътъ ѣдѣше съ очн младата жена, която се бѣше погрижила да се прѣдстави най-прѣлѣстително окичена. Той счете за длъжностъ,

да ѿ посѣѣтва, да не прѣдприема това пжествие.

— Колко мя е ядъ, каза Хенрика, като въздхнж съ притворна досадливостъ; азъ съмъ странна и не познавамъ никого въ тая страна; ако бждж принудена да останж въ Краковъ, то до смъртъ ще се отякчж.

— Тогава елате въ Подгорица, госпожо, върази комиссарьтъ, като хванж малката ржчица на Хенрика.

— Нъ и тука не познавамъ никого.

— Ако бѣхте ми позволили да се патоварѣ да ва поразвлѣкж, каза вѣжливий комиссарь съ една усмивка колкото любезна, толкова и изразителна, азъ ще се считамъ твърдѣ щастливъ да бждж кавалеръ на една толкова очарователна дама.

— Защо не, Боже мой, на драго сърдце. Азъ ще ви бждж твърдѣ признателна, ако виѣ се позанимасте малко съ мене, избѣбра Хенрика, като хвърли погледъ пълень съ общанія.

Съгласихъ се, че още сжщата вечеръ Хенрика ще дойде, да се настани въ единъ хотелъ въ Подгорица. Тя дойде съ багажа си и съ една слугиня и нае двѣ стаи въ хотела, който бѣше избрала.

(Слѣдва).

Морална педагогия.

(Продължение отъ 11 броѣ).

Человѣческый характеръ, настоящето, и бжджето, щастнето и злощастнето зависѣтъ главно отъ първото възпитание. Ний виждаме това и у животнитѣ, които често научаватъ искусственно това, което не сж получили отъ природата, напр. танцуватъ (маймуни), правѣтъ различни движения (мечки), ловѣтъ (соколы), пѣѣтъ като птици и въобще подражаватъ челоѣческия гласъ и произнасятъ даже и думи.

Нъ и качеството на бжджщитѣ врѣмена, отчасти подготвяватъ настоящитѣ. Сегашнитѣ чрѣзъ добродѣтеля или злпната си, знанія или заблужденнето си, мекушавостъта, или строгитѣ си нрави, приготвяватъ участъта на потомцитѣ си, така щото настѣпающитѣ поколения се видопзмѣняватъ отъ прѣдшествоущитѣ.

Искате ли да видите нѣкой день синовѣтъ си истински християни и добродѣтелни граждани? Дайте примѣра виѣ, родителитѣ, като ста-

нете и се показватъ такива въ всѣки случай. Ний прѣдугаждаме въобще бжджето на отечеството си отъ вида на ученнето, страститѣ, заниманията и привычкитѣ на сжществующата младежъ.

Физически и морално човѣкъ създава човѣка. За туй много право говорѣлъ Сенека: «Docenda virtus est; ars est bonnum fieri. Erras si existimas vitia nobiscum nasci, supervenium, ingesta sunt» Epist. 124.— (Добродѣтелята се учи, благостъта е дѣлото на искусството, а много се лѣже, който мисли, че природно ставаме зли).

Какво очакваме ний отъ книгитѣ, ако отсжтвуватъ живитѣ примѣри на добродѣтелята? Ако по най-разсипнически начинъ ний распилѣваме по луксове не само, каквото придобиваме, нъ и каквото сме заели отъ другитѣ, какъ синовеѣтъ ни ще се научѣтъ на спестовността? Ако ний имъ напѣлюваме главитѣ съ паритѣ на тщеславието и недоучението, то възможно ли е нѣкога да се вѣрва, че тий ще станѣтъ нѣкога добродѣтелни граждани? Ако тѣ виждатъ, че ний сме хищници, завистливи, не справедливи, че прѣдаваме, злословимъ единъ другиго, подстрѣбаваме раздоритѣ, че сме интриганти, то какъ ний можемъ да се надѣваме, че тѣ ще се покажѣтъ нѣкога честни патриоти? Ако тѣ отъ родителитѣ си се научаватъ само да се сирѣчкватъ и да хулиѣтъ, а отъ слугитѣ—да неуватъ и говорѣтъ всѣкакви неприлични думи, то надали тѣ не се опасиватъ отъ живѣеннето въ такава срѣда?

Какво имъ липсува на женитѣ, които ведижжъ Наполеонъ I-й една прочута педагожка г. Самран, за да се просвѣщаватъ съвършенно дѣцата? Майки отговорила тутакси онѣзи мадра жена. Направи такива прочее подзелъ гениалний монархъ, достойни и способни за тази народна цѣль. Никой другъ освѣнъ Наполеона не можелъ да оцѣни достоинството на добритѣ майки; защото неговата майка бѣше точно такава. Затова и той непрѣстанжлъ да ѿ обича и уважава, а отчасти и да отдава ней и на чедолюбието ѿ своитѣ борби и подвизи. При това забѣлѣзано е още, че ония именно отъ Наполеоновитѣ прѣдшественници царѣ, се отличили и отъ народа се обичали, които сж били възпитани отъ добри майки, както напр. Хенрихъ IV-ий отъ Jeanne d'Abbret, благочестивий Людовикъ отъ Blanche, Людовикъ XII-й отъ Glavès; а напротивъ Людо- XIV-й, който билъ рожба и отхрана на тщеславна,

владолюбива и суетвѣрна жена, станжлъ своеволенъ, своенравенъ, деспотически царь. А отъ по-новитѣ хора ний виждаме, че лордъ Байронъ, на когото майката била своеправа, гордѣлива, гнѣвлива, която хулѣла и самага си сина, за гдѣто той билъ кучъ, наслѣдилъ всички тия недостатѣци на майка си, па и други още; напотивъ пъкъ поетътъ Ламартинъ се възползувалъ много отъ сладостта на характера и отъ другитѣ благодѣтели на своята майка.

Други на учѣтъ научитѣ, само майката обаче на оглашава въ моралността. Други обогатѣватъ духа на момъка или на момата; тя сама обаче е прѣдизначена да управлява сърдцето. Други построяватъ кораба, настаняватъ му платната и другитѣ принадлежности, нѣ тя сама е длѣжна да движи кормилото. А пъкъ и бащата, при всичко че е занятъ отъ толкова много външни грижи, много съдѣйствува въ прѣважното дѣло на педагогията; тѣй като и примѣрътъ само на бащинското настойничество, на разумното му и честно поведѣние е достатѣченъ за поучението на дѣцата. Той засилва, колчемъ е то нужно, меккия гласъ на добрата майка, ако се той по нѣкога непослушва, като си присѣдини къмъ него своя по-силенъ, а и свѣтитѣ ѝ прави плодоноси, ту чрѣзъ строгия погледъ, ту по нѣкой повелителенъ начинъ. Освѣнъ това на връщанне у дома всѣка вечеръ има много поводъ за даване свѣти и за забѣлѣзване върху разнитѣ свѣтски чловѣчески работи, общественото положение, ползата на занаятитѣ и искуствата, цѣната на продаванитѣ ища и др. п. Всичко това дава поводъ на разни полезни бесѣди върху политически, исторически, научни и икономически работи.

Повтарямъ обаче, че собствено чрѣзъ женитѣ обществото ще бѣде исправено. Римъ билъ славенъ догдѣто се почитала нравствеността и приличнето, прѣзираието на които подбуждало силно публичното негодование. И Спарта била силна, дордѣто имала жени, каквито били Леонидовата и Вразидовата майки. Защото женитѣ, като сѣдѣтъ повечето въ дома, притѣжаватъ и най-живо чедолюбие, прѣвѣсходствуватъ по убѣдителностъ, търпѣние и способностъ въ това отношение; догдѣто мѣжетъ неволно се скитатъ на всѣкъдѣ и като съдати, и като земеделци, и като занаятчи, и като мореплаватели, а често и като прости само граждани и

хора въобще се борѣтъ всѣкога противъ неприятнитѣ приключения и злата участъ.

Маркъ Аврелий съ признателностъ споменува за всичкитѣ си учители, отъ които се е ползувалъ. А и Цицеронъ тѣмъ отдава всичко, каквото щедро и велико е казалъ и извършилъ като държавенъ мѣжъ. Нѣ и въ по-новитѣ врѣмена разумнитѣ и дѣйствително чловѣколюбитѣ князѣе особено се грижѣтъ да намѣрѣтъ достойни учители за възпитаванитѣ отъ тѣхъ наслѣдници. Така знаменитий французски първосвещеникъ и краснорѣчивий писателъ Фенелонъ възприелъ възпитанието и изучаването на Бургундския херцогъ. Другъ еднакво знаменитъ философъ, на име Кондилякъ, възприелъ възпитанието на одного Италиански князь, а Французинтъ филологъ Лахаризъ онова на Русския императоръ Александра. Колкото по-способенъ и по-ученъ се случи възпитателтъ, толкова по-полезни уроци получава младежтъ; защото въ тази именно възраст душата като мегѣ восѣкъ приема еднакво добритѣ и злитѣ впечатления. А родителитѣ прѣди всичко обвиняватъ хората като отговорници за лошѣвната на чедата си, нѣ и тѣхъ наказва Богъ.

(Слѣдва).

БИОГРАФИЯ на Ромѣнската кралица.

(Продължение и край).

На 8 й Октомврий 1870 год. двадесетъ и единъ. топови гърмежи възвѣстихъ Букурещанитѣ рождението на принцесата, която като се покръсти въ православна църква, се наименува Мария, и на която рождението се поздрави съ ентусиазмъ отъ Ромѣнцитѣ.

А отъ хиляди уста излизаше благословението: „Дано Богъ да благослови младата Ромѣнска гражданка за радостъ на родителитѣ и щастие на страната ни“. Княгиня Елисавета обикнѣла страстно дѣщеря си. А обзета отъ неописуемо майчино чедолюбие, довъряваше на дневника си слѣдующитѣ прѣпоетични редове:

Майки,

„Най-хубавото име въ тоя свѣтъ, което на нищо друго не може се сравни е: *Майка*.

„Не, нищо не е толкова дълбоко, толкова сладко, толкова найвно и толкова съдържанне, колкото името: *Майки*!

„И ако туй име има толкова голѣма сила, това е защото излиза изъ дѣтински уста: *О майко*!

„Очитѣ на дѣтето търсѣтъ майката, а сърдцето му възпѣва: *Майката*!

»Да, онѣзи, за която тази дума звучи, се почете: тя станѣ майка!

»Онѣзи, която има и изгуби тази почеть, тя изгуби и всѣка надѣжда, като прѣстанѣ отъ да е майка».

Княгинята при всичко че бѣше прѣдадена духомъ и тѣломъ на онова мило сѣщество, не прѣнебръгна обаче ни най-малко развитието и образованието на Ромѣнския народъ. Тя се прѣдаде ревностно въ изучаванieto на Ромѣнския езикъ, който изучи въ най-кратко врѣме. Прѣзъ 1871 год. тя основа първото Дружество за спромаситѣ и слѣдъ малко друго едно Дружество, на което се възложи прѣвеждането на различни книги за възпитанието на дѣцата.

Боливий нравъ на малката княгиня принуди родителитѣ ѝ да прѣдпочетѣтъ остановленieto въ гористото мѣсто; за най-сгодна мѣстность се счете, поради чистия си въздухъ и очарователния си изгѣдъ, долината при Карпатскитѣ планини, въ която бѣше основанъ прѣдрѣвний мѣнастиръ Sinaia. Тука княгинята съ съпруга и дѣщеря си прѣкарваше лѣтнитѣ мѣсеци, съучаствуѣща почти монашеския животъ на монаситѣ, що живѣяхъ въ този мѣнастиръ.

Казва се, че тя имала тѣрпѣнието да чува всѣка вечеръ поното пѣяние и удрянията на часовника, който бѣше закаченъ на стѣната въ стаята на калугерина, живущъ при съседната стая.

Нѣколко метра по-нататѣкъ отъ тази мѣстность, принцѣтъ построи една стрѣха подъ покрива на която приготви малко и прѣхудожественно прѣбивалище; тука тя написа по-хубавитѣ и по-красивитѣ отъ съчиненията, поемитѣ и картинитѣ си.

Така щото Sinaia бѣше най-хубавото и най-приятното жилище на княгинята и тука тя пока-

ваше поетитѣ, живописцитѣ, музикантитѣ и мѣдрецитѣ и ги угощаваше по цѣли седмици. Княгинята Елисавета, като желаше да съдѣйствува въ въздиганieto на мѣстната индустрия, се рѣши да носи народното облѣкло прѣзъ лѣтнитѣ си прѣбивания въ полето. Дворецѣтъ и всичкитѣ благородни Ромѣнки послѣдвахъ примѣра ѝ. А въ зрѣлището на онѣя хубави млади жени, които обикаляхъ лѣсоветѣ и долинитѣ посещи онѣя легки и разноцвѣтни рокли, и които обвивахъ главата си прѣлестно чрѣзъ паужиновидна бѣло-златна покривка, която, украсяваше най-искусствено прѣхубавия нѣтъ вратѣ, помислихъ би нѣкой, че се намира въ единъ отъ онѣя баснѣсловни нощи, които источнитѣ прѣдания прѣдставляватъ толкова прѣлестно и очарователно.

Малката принцеса Марія се развиваше пълна съ прѣлестъ и генналность както и майка ѝ; която прѣщастлива съ майчината си гордость и слабость, обесипваше малката чрѣзъ най-чедолюбивитѣ грижи.

За зла честь злобната съдба възседна върху главата на тѣзи щастливи сѣщества и на 5-й Априлий 1874 год. проклѣтата скарлатина съ прѣбезуспокоителни бѣлѣзи удари княжеската дѣщеря. А на великия четвъртъкъ злочастната майка затваряше за всѣкога онѣя очи, отъ които тя бѣше исчерпила толкова животъ и щастие.

Княгинята прие съ куражъ тая страшна рана. Тя настрѣдчи съпруга си, както и всица около нейъ, като земаше насърчение и тѣрпѣние отъ обичята си и вѣрата къмъ Бога.

»Азъ бихъ прѣдпочела, пишеше тя на майка си, да се измѣнѣмъ както Иноа, на плакающа капира и да не почувствувамъ това, което чувствува една майка. Майчиното ми щастие бѣше много голѣмо за бѣдното ми сърдце. . . . Дѣщеря ми е щаст-

3) ПОДЛИСТНИКЪ

ЗЛАТНИЙ КАМШИКЪ

(РАСКАЗЪ).

(продължение).

Близу до нейъ сѣднѣхъ и графѣтъ, и разговорѣтъ се продължилъ още по-весело. Рихардъ до третия валсъ не се приближилъ, а даже се отдалечавалъ отъ нейъ до колкото било възможно. Нѣ като че се намѣрвалъ подъ магнетическо влияние, той виждалъ *непристойности* и чувалъ и най-далечинитѣ, тѣй щото колкото и да се отдалечавалъ, той чувалъ гласоветѣ на Юлия и на графа; защото колкото и да се трудилъ Рихардъ да си докаже противното, извѣстно е, че той ѝ любилъ съ венчката си душевна, поетическа сила. Въ нѣкои случаи той сѣкалъ, че чувствата му сѣ се разбирали отъ хубавицата Юлия, нѣ сега разбралъ, че много билъ излѣганъ въ мнѣнието си; особено отъ врѣмето на дохожданieto на г. Визода главата на Юлия се виждала, че не могла да противостои на графовата хубость, благо-

родность богатство на Нѣмския валсъ. Въ всичкитѣ балове въ всичкитѣ расходи, пѣши или съ конѣ, графѣтъ всѣкога билъ при нейъ и великолѣпнето му зачернявало Рихардовия образъ, въ сърдцето на Юлия, щото видѣхме, че тя излѣгала Рихарда, за да го отбѣгне и да даде костилъона на прѣдпочитаемия играчъ.

Настанѣло прочее врѣмето за третия валсъ: Рихардъ дошълъ при Юлия и ѝ завелъ на мѣстото ѝ (за валса). Когато той искалъ да ѝ поговори, гласѣтъ му билъ пълненъ съ съззи. Нѣ Юлия толкозъ била весела, толкозъ приятелски му говорила, съ такова довѣрие, а послѣ била толкозъ хубава, щото Рихардъ, при всичко че дошълъ при нейъ съ рѣшение да остане студентъ и слѣдъ валса да се отдалечи отъ нейъ за всѣкога, изнапрѣдъ се посмутилъ, а слѣдъ свършѣна на валса, като най-послушно дѣте, сѣднѣхъ на едно праздно при нейъ мѣсто, което тя му показала.

Захванѣли да се разговарятъ; разговорѣтъ нѣмъ вземалъ характера на довѣрие и Рихардъ се радвалъ, като че се намѣрвалъ въ седмото небо, богато отъ

стлива въ небето, така щото и азъ се радвамъ за щастното ѝ. Азъ не се лишихъ отъ благородния титулъ на майката, защото се раздѣлихъ отъ чедото си и пр.» При всичко това Елисавета бѣше неутѣшима.

Само работата успѣ да олекчи страдающата и оскърбената душа. И въ дѣйствителностъ тя се прѣдаде страстно и съ неувѣряема бързина на работата.

По онѣзи епоха се рѣши отъ князя въздигането на великолѣпенъ палатъ въ Синайя. А княгинята слѣдъ едно голямо пѣтешествие по Европа, се върна въ онова мѣсто, гдѣто бѣше оставила половината отъ живота си: гроба на чедото си. Нѣ силитѣ ѝ бѣха ослабнали твърдѣ много. Прѣзъ Ноември на 1875 год. княгинята лѣжеше поради удари отъ разслабение и на двата крака. А прѣзъ врѣмето на разслабението, тя написа биографията на брата си Otto, когото тя бѣше обикнала и който бѣше умрѣлъ прѣмладъ.

М. А. М.

Прѣводъ.

Книги и списания получени въ Дирекцията ни.

Медицина, мѣсечно научно медицинско списание. Редактори: Д-ръ Ораховацъ и Д-ръ Ватевъ, год. I, кн. III, Ловечъ 1894 г. Годишна цѣна 20 лева.

Християнски Свѣтъ, год. III, бр. 6. Издава Методистката епископална миссия, Руссе.

Българскато Знание, органъ на Българския въздържателенъ сѣюзъ, год. I, бр. 12, София. Годишна цѣна 3 лева.

другия край на стѣната графътъ, като зелъ единъ столъ, седналъ срѣшу Юлия, за да стане третия въ този диалогъ. Рихардъ много се разгнѣвилъ, въ му се видѣло, или му се прѣсторило, че виждагъ, неумѣстно да стане тогава и да се отдалечи.

Слѣдъ като се разговорили за разни нѣща, разговорътъ имъ се прѣобърналъ и върху Арапитѣ, които се били явили при града.

— Този мечъ е на вашето расположение, казалъ г. Де-Лаферниеръ; когато той защитава васъ, може да противостои на цѣлата Арабия. Приемѣте ме, Госпожице, за вашъ рицаръ и не се бойте.

— Разбира се, че ще пролѣмъ кръвта си заради васъ, г-це Юлино, притурилъ живо Рихардъ, и че ще имате тѣлата ни като щитъ.

— Виждате ли каква врачка сте вие? рѣкълъ Графътъ, смѣещъ се. Господина Диваллона, служители на мира, изведижа прѣобърщате на кръвожъденъ войникъ.

Рихардъ се готвилъ да отговори горчиво; нѣ разумѣлъ, че могълъ би да се покаже смѣхъ, и замълчалъ.

Корреспонденция.

Г-и и Г-а В. Кузума, Р. Кръстникова *Габрово*, Т. Н. Панова *Пловдивъ*. Получихме стойността на едногодишно течение на списанието; благодаримъ. — Г-нъ Хр. Г. Куцаровъ *Ст.-Загора*. Получихме 3 л. 50 ст. — Г-а Н. П. Лютова *Попово*. Получихме 13 лева стойността на списанието заедно съ притурката за смѣтка на г-а Д-ръ Арибиянова и Ваща; молимъ и за останали 1 левъ. — Г-нъ Рачо Хр. Шойлековъ, *Клисура*. Получихме стойността на алманаха. — Г-а Т. Н. Панова *Пловдивъ*. Получихме стойността на едногодишното течение на списанието заедно съ притурка за 1893 г. — Г-нъ А. Кр. *Вратца*. Получихме 2 л. 50 ст.

Г-нъ Юрд. Пав. Маровъ *София*. Писмата Ви подъ № 83 и 84 получихме. Г-а Р. Кирковичъ е платила абонамента си. Писмо отъ М. Хр. П. В. София не получихме; освѣтъ това до редакцията на казанія в. се испраща единъ брой. — Г-нъ В. Тодоровъ *Казанлъкъ*. Съобщѣте молимъ, до сега какъ сте получавали списанието.

Извѣстие.

Понеже често се случаватъ да ни се връщатъ назадъ отъ пощата броеветѣ на тия г.лабонати и абонатнитѣ ни, които промѣняватъ мѣстожителството си, а особено на новозаписавшиятъ се, то за това молимъ всѣхнитѣ тия лица, щомъ не получатъ нѣкои отъ броеветѣ на списанието ни, да съобщятъ своеврѣменно за това както на дирекцията така и на Т. П. станция, като покажатъ сжщеврѣменно точния и пълния си новъ адресъ.

— Ако бѣхъ мъжъ, казала Юлия, като гледала Де-Лаферниера, щѣхъ да станъ войникъ. Това само знаятие е достойно за мъжа. Какво по-благородно отъ мъжеството, чрѣзъ което человекъ, като не се бои отъ никого, може да освобождава и да защитава приятелитѣ си!

— И мъжеството, казалъ Рихардъ, докаченъ отъ тѣзи, неомисленно изказани думи, непрѣмънно само подъ облѣклото на войника трѣбва ли да се търси?

— Поне, отговорила веселата Госпожица, нѣма да ме убѣдите, че трѣбва да го търсимъ подъ мантията на нѣкой си съдия. Не е ли истина, господине графе?

— Госпожице, отговорилъ Графътъ, ако нѣкога Арапитѣ прѣвзематъ Алжиръ, не ви съвѣтвамъ да прибѣгнете къмъ съдилището за да се отървете.

— Когато дойде онзи часъ, отговорилъ Диваллонъ, понеже захванала да ври кръвта му, тогава ще видимъ гдѣ се намѣрва истинното мъжество.

(Слѣдва)